39. štev. Poštnina plačana v gotovini. Celje, petek 6. aprila 1928. Leto X.

Izhaja v pondeljek, sredo in petek.
Stane mesečno Din 7·— za inozemstvo Din 20·—.
Posamezna številka 1 Din.
Račun poštno-čekovnega zavoda štev. 10.666.

NOVA DOBA

Uredništvo in upravništvo: Celje
Strossmayerjeva ulica 1, pritličje.
Rokopisov ne vračamo.
Oglasi po tarifu.
Telefon int. štev. 65.

Dvoboj med bivšim in sedanjim finančnim ministrom.

V Celju, 5. aprila.

Dober vzgled Kmetsko-demokratske koalicije vleče. Na hude očitke bivšega finančnega ministra dr. Stojadinovića, ki smo jih deloma priobčili zadnjo sredo v »Novi Dobi«, se je oglasil včeraj v beograjski »Politiki« sedanji finančni minister dr. Bogdan Marković, ki pravi med drugim:

»Trditev, da je proračunsko ravnotežje dvomljivo, ni točna, točno pa je, da preje ni bilo niti od blizu kakega ravnotežja. Kraljevska vlada se trudi kar najvestnejše, da napravi v državnih financah potreben red, realnost in točnost v budžetiranju in izvede likvidacijo letečih dolgov . . . Naša politika je prožeta s štednjo. Napram proračunskemu letu 1927/28 so znižani vsi izdatki za jedno miljardo, ne upoštevajoč, da so prišli v ta proračun razni novi izdatki za 350 milijonov dinarjev. Na ta način se ni samo ustavilo naraščanje državnih izdatkov, temveč so se ti izdatki zmanjšali (v breme oblasti in na škodo vsem gospodarskim ministrstvom, op. ur.)«

»V prejšnji dobi«, pravi nadalje finančni miniser, »so bili najodličnejši znak naše finančne politike prikriti proračunski deficiti, ki so ravno dovedli do onih letečih dolgov, o katerih govori dr. Stojadinović. Ko sem meseca avgusta lanskega leta pregledal stanje nelikvidiranih državnih obvez, sem mogel ugotoviti, da jih je še 32.5 odstotkov iz proračunskega leta 1924-25, ko je bil finančni minister dr. Stojadinović . . . Tekom zadnjega leta je bilo teh (letečih) dolgov odplačanih za 358 milijonov, letos se bode tempo odplačevanja ubrzal. Sedaj se novi leteči dolgovi ne ustvarjajo . . .«

Glede ocenjevanja državnih dohodkov se brani dr. Marković s tem, da je prvotni proračunski primanjkljaj lahko črtal, ker so se dvignili v proračunskem letu 1927/28 posamezni dohodki (tobak je vrgel več za 300 milijonov, sol 20 milijonov), dočim pa so carine res da komaj dosegle vsoto iz prejšnjega leta.

Glede proračunskih amandmanov (dostavkov, ki v proračunu samem niso upoštevani, temveč pridejo le v okvirni, finančni zakon) pravi minister: »Trditev, da so bili ti amandmani kar na kratko roko unešeni v proračun, ni pravilna. Nikdar še ni imel proračunski odbor toliko prilike (!), da prouči amandmane kakor to leto. Nasprotno, to je bila praksa v prejšnjih letih . . . ko so bili na pr. označeni razni izdatki samo z »drbr«; takrat, baš za ministrovanja dr. Stojadinovića, je odobrila Narodna skupščina takih izdatkov za jedno milijardo dvesto milijonov.«

Ako se sedaj primerja obdolžitve od obeh strani, se vidi, kako daleč smo še dejansko od točnih državnih proračunov in rednega gospodarstva. Zato je zahteva KDK, da dobi ta portfelj vendar enkrat v roke prečanski strokovnjak, več ko opravičena.

O državnem posojilu in stabilizaciji dinarja pa je izjavil minister: »Vse navedbe (dr. Stojadinovića) glede zunanjega posojila so netočne. Začasna pogodba o posojilu se je sklenila brez pritiska na katerikoli strani in po točnem pretresu interesov na obeh straneh. To posojilo nima nobene zveze z Ligo narodov (katera, kakor znano, garantira za posojila premaganih, napol bankrotnih držav pod ponižujočimi zastavami) in znači podčrtavanje takih trditev težko oškodovanje državnih interesov . . .«

»Isto velja za širenje vesti, da je stabilizacija našega dinarja v zvezi s stabilizacijo francoskega franka. Ti dve vprašanji ne stojita v nikaki medsebojni zvezi. Ako se bodemo lotili stabilizacije, jo bodemo izvršili brez vsakega pritiska, na podlagi dobro premišljenih naših interesov. To je dolžnost vlade. Ko se vlada definitivno odloči za formo, jo bode predložila javnosti in Narodni skupščini . . .«

No — kjer je dim, je vsaj — bil ogenj, dasi se z g. fin. ministrom glede teh zadnjih izvajanj nedvomno strinjamo.

Sodelovanje Čehov in Jugoslovanov ter njegove posledice.

V Celju, 5. aprila.

V »Narodnem Valu« pravi g. Stjepan Radić, da ima jeden od največjih hrvatskih pesnikov Preradović malo, pa vendar dražestno pesmico »Slavenske pčele«. V njej govori o Čehih in njihovem panju, v katerem zbirajo iz celega sveta strd slovanske kulture in slovanskega blagostanja. Od teh slovanskih čebel pričakuje Preradović največjo pomoč za Hrvate in za vse ostale Slovane, ker da bodo Čehi organizatorji našega gospodarstva in glavni pijonirji našega napredka. Kakor v drugih svojih pesmih, tako je bil Preradović tudi tu vizijonar, pravi g. Radić, to je, videl je vnaprej, kako se bo razvijalo naše javno življenje, osobito tedaj, ko bodemo imeli svoje svobodne, neodvisne države.

V svojih razgovorih s češkimi politiki in narodnimi gospodarji ob priliki zasedanja interparlamentarne unije v Pragi je imel g. Radić priliko slišati celo vrsto dragocenih podatkov, ki niso samo statistika, ki so živ izraz močnega in naravnost cvetočega češkega narodnega gospodarstva. Slovaški senator je na pr. opisoval, kako ste se razvili češki podonavski luki Bratislava (mi smo jo preje imenovali Požun, op. ur.) in Komorn. Za razne uredbe v bratislavski luki je dala država skoro 30, Slovaki sami pa iz lokalnih sredstev 50 milijonov čehoslovaških kron. Pred vojno je imela bratislavska luka letnega prometa komaj 40.000 ton, lani pa ga je imela že 560.000 ton, Še večji napredek je v Komornu. Tam je bilo pred vojno komaj do 10.000 ton prometa, sedaj ga je pa 580.000 ton. Samo ta mala primera pobijeta trditve madžarskih fevdalcev, *da je z ustanovitvijo čehoslovaške države in priklopljenjem Slovaške k Češki in Moravi raztrgana bogve kaka gospodarska edinica in da je gospodarstvo v slovaških krajih nazadovalo. Ravno nasprotno je res!* Istotako je izjavil senator Stodola, da se ceni celokupni dohodek čehoslovaških državljanov (v naravi in denarju seveda) na kakih 100 milijard čehoslov. kron in letni prihranek na 6 miljard čehoslov. kron. Korito, v katerem se dviga to testo, bode kmalu polno in bode teklo testo preko roba, je nekako simbolično zaključil imenovani Čeh svoja izvajanja. Jako upliva na človeka, pravi g. Radić, ako čuje od vseh strani, da je največji dobiček za Slovake, da so danes v skupnem čehoslovaškem domu. Pod starim madžarskim režimom se je vsakdo sramoval delati, nikdo se ni hotel izšolati za nekaj praktičnega. Slovaki se niso hoteli učiti niti obrti, niti trgovine. Danes so v tem pogledu Slovaki istotako dobri kakor Čehi, v nekem pogledu celo še boljši. Dandanes se vsakdo ponaša, da je dal svojega najboljšega sina ali učenca v obrt ali v kak praktičen poklic, zlasti na tehniko. Sto in sto slovaških inženerjev in na tisoče slovaških obrtnikov in trgovcev ter izvežbanih zadrugarjev organizira danes slovaško narodno gospodarstvo. Število osnovnih šol se je dvignilo za tisoče in tisoče, raznih strokovnih šol je več stotin. In ta gospodarski in kulturni napredek raste na vseh črtah z naravnost geometrično progresijo.

Zanimiva je izjava nemškega ministra dr. Spine: Nemški in češki agrarci se ne damo več ločiti. Z nami so tudi vsi obrtniki in vsi zdravo misleči trgovski krogi. Ako se naklonimo na vašo močno kmetsko demokracijo, zlasti če dobite še primeren vpliv na vlado, *bodemo mogli tvoriti resnično agrarno demokracijo Srednje Evrope in bodemo glavni gospodarski in kulturni činitelj tega dela sveta.* Nek češki politik je izpopolnil to izjavo sledeče: Angleška delavska stranka osobito budno zasleduje razvoj agrarne demokracije v Srednji Evropi. Mac Donald jasno vidi, da je ta srednjeevropejska agrarna demokracija pravi pandan za industrijsko demokracijo Velike Britanije in da njihovo sodelovanje ni več daleč. To bode otopilo marsikatero ostrino in bode onemogočilo provokacije, ki si jih dovoljuje danes Mussolini kot edini vojni hujskač v celi Evropi. Odvišen bode tudi strah pred ruskim boljševizmom, ki se bode moral razviti danes ali jutri v kmetsko demokracijo.

Naj so vse konkluzije g. Radića pravilne ali ne: človeku ugajajo in imponirajo ti široki pogledi na naše življenje. Navajajo nas nedvomno na višja, idealnejša, izven kampanilska politična razmotrivanja.

Ivan Rebek:

Na delo!

Skozi dolgo in tudi dokaj trdo zimo ste imeli, gospod urednik, precej posla z razpravami iz raznih gospodarskih panog, osobito iz kmetijske, v Vašem cenj. listu. Zato prosim, da sprejmete tudi nekoliko vrstic o obrtniškem gibanju, ki je za nas Slovence gotovo enako važen pridobitni sloj in katerega naraščaj se rekrutira iz vseh stanov našega naroda. Obžalovati je le, da merodajni faktorji tega ne uvidevajo dovolj, kajti isti posvečajo vsem drugim poklicem večjo pažnjo nego obrtništvu. In vendar se naše obrtništvo trudi po svojih organizacijah na vso moč, da zboljša svojemu naraščaju položaj neglede na žrtve, katere doprinašajo posamezniki, še več pa skupne organizacije z geslom: »Kdor ne napreduje, nazaduje«.

Da vršijo obrtniške organizacije svojo dolžnost, ne da bi se na nje oziralo, je dokaz dovolj že to, ker je naše obrtništvo pokazalo leta 1922 na Obrtni razstavi v Celju, katere moralen efekt je bil popoln. Vso takratno prireditev je aranžiralo naše Slovensko obrtno društvo, čegar neumorni

---

Maurice Leblanc — B. R.:

Modri demant.

(Dalje.)

»Človek se mora navaditi na nevarnosti! Na neprestan občutek, da se nahaja v nevarnosti. Mora jo vdihovati kakor zrak, mora se jo videti, kako preži na človeka in ga hoče uničiti . . . In sredi viharja ostati miren . . . ne se umikati in ne klecati . . . ! Drugače je vse izgubljeno . . . ni ga skoraj občutja, ki bi bil podoben temu . . . morda občutek šoferja v drvečem avtomobilu! Vendar traja taka pot samo eno dopoldne, medtem ko trpi pri meni skozi celo življenje.«

»Kakšen lirik ste!« sem vzkliknil, ». . . in vi trdite in mi hočete sugerirati, da nimate zao posebnega vzroka?«

Smehljal se je.

»O, glejte no«, je rekel, »kdo bi si mislil, da ste tako dober psiholog; v resnici gre za nekaj drugega.«

Natočil si je velik kozarec sveže vode in jo izpil. Nato je govoril:

»Ali niste čitali današnjega Tempsa«?«

»Ne, res ne.«

»Sherlock Holmes se je pripeljal črez Kanal* in baje prišel danes popoldne ob šestih v Pariz.«

»Za vraga! In zakaj?«

»Majhen izlet na stroške grofa de Crozon, d' Hautrecovih nečakov in Gerboisa. Prišli so skupaj na severnem kolodvoru. Tudi Ganimard je navzoč. Zdaj konferirajo med seboj.

Nikdar, če sem bil še tako zelo radoveden, si nisem upal povpraševati Arsène Lupina po njegovem privatnem življenju, če mi ni sam od sebe hotel kaj povedati o njem. Tega se vedno držim. Zato ga tudi nisem vprašal, kako mesto zavzema v aferi z modrim demantom, posebno radi tega ne, ker ni bilo dozdaj niti oficijelno izrečeno njegovo ime v zvezi s to zadevo. Čakal sem potrpežljivo, da začne sam in nisem se motil.

»Temps« je razen tega obvestila priobčil tudi intervjuv z mojim dobrim prijateljem Ganimardom.

Proti njegovemu dopisniku se je izrazil Ganimard, da je trdno prepričan, da je neka svetlolasa dama, ki naj bi bila moja prijateljica, umorila barona d' Hautreca in poskusila ukrasti gospej de Crozon njen znani prstan. Seveda si je privoščil ob tej priliki tudi mene in trdil, da sem jaz povzročitelj vseh teh zločinov.

Obšla me je lahka groza. Morda so pa te obdolžitve resnične? Morda so pa res prilike za tatvino, nestalno življenje in gotove okoliščine prisilile tega moža k zločinu? Opazoval sem ga. Bil je miren in njegove oči so gledale plemenito izpod visokega čela.

Pogledal sem njegove roke. Bile so neskončno nežne, nedolžne roke, roke umetnika.

»Ganimard trpi na halucinacijah«, sem rekel tiho.

On je protestiral:

»O ne, o ne! Ganimard je fin človek . . . včasih celo duhovit.«

»Duhovit?«

»Da, da! Poglejte na primer ta intervjuv, ki je mojstrsko delo. Najprej napove prihod mojega angleškega tekmeca, da me pred njim posvari in mu tako otežkoči delo. Drugič natančno navede, kako daleč je že prispel s svojimi poizvedbami, da se more Sherlock Holmes poslužiti samo onih dejstev, ki jih bo sam odkril. To je pošten boj!«

»Naj bo že kakor hoče, vi imate sedaj dva nasprotnika na hrbtu, in kakšna dva!«

»Oh, enega se ne izplača niti šteti!«

»Toda drugi?«

»Holmes? Priznam, da tega vzamem resno in ravno radi tega sem tudi tako dobre volje. Že zato, ker si mislijo ljudje: ta bo dovolj močan za Lupina, ta ga bo že ugnal v kozji rog. Pomislite tudi, da je to velika čast, dvobojevati se s Sherlock Holmesom. Dobro se bom moral pripraviti in boriti, ker vem, da se Holmes ne umakne niti za korak.«

»Ali je res tako zelo prebrisan?«

»Še več kot to. Mislim, da mu kot detektivu ni para na svetu. Samo eno prednost imam pred njim, namreč to, da on napada, medtem ko se jaz le branim. Moja vloga je dosti lažja. Razen tega . . .«

Komaj vidno se je nasmehnil, potem je izgovoril začeti stavek do konca:

»Razen tega poznam jaz način njegovega bojevanja, on pa mojega ne pozna. In jaz imam pripravljene zanj udarce, ki jih bo pomnil dolgo . . .«

Udarjal je nalahko s prsti po mizi in izpustil nekaj veselih opazk:

»Arsène Lupin proti Sherlock Holmesu . . . Francija proti Angliji . . . Končno vendar maščevanje za Trafalgar . . .! Oh, nesrečnež . . . on niti ne sluti, da sem pripravljen . . . in Lupin, ki je pripravljen . . .«

Nenadoma je prenehal, napadel ga je kašelj in skril je svoj obraz v servijeto kot kdo, ki ga duši.

* Kanal = Canal La Manche (Rokavski preliv) med Anglijo in Francijo.

tajnik je bil takrat sedanji zadružni nadzornik g. Nace Založnik.

Od te razstave pa je preteklo že celih šest let. Med tem se je med članstvom že večkrat pojavila misel na ponovno tako prireditev iz razlogov, da se naši javnosti zopet nudi kaj novega, da se pokaže, koliko se je v tem času v praksi in teoriji napredovalo in pa, da se od časa do časa Celje dvigne iz svojega mrtvila. Toda po pregledu računov in dela, ki ga je stala razstava leta 1922, se je upoštevalo, da se mora vsled splošne gospodarske krize opustiti misel na razstavo v enakem obsegu, pač pa se je šlo z vso vnemo na delo za prireditev velike vajeniške razstave. Prvikrat bo v Celju vajeniški naraščaj pokazal v teoriji in praksi svoje zmožnosti.

Roko v roki deluje obrtno društvo z vodstvom naše obrtno-nadaljevalne šole za čim impozantnejšo prireditev te razstave, na kateri se bo pokazal tudi uspeh našega obrtno-nadaljevalnega šolstva. Gotovo bi se poklicni narodni voditelji in drugi merodajni činitelji bolj zanimali za obrtništvo, če bi videli, s kako vnemo se pripravlja obrtniški naraščaj za to razstavo. Morda bo ravno ta prireditev pripomogla do uvidevnosti na merodajnem mestu, da bo treba obrtniškim težnjam kazati večjo pozornost kakor dosedaj. Tukaj bodo isti videli, da imamo Slovenci v našem obrtniškem naraščaju ogromen zaklad talentov, ki bi se moral tudi potom obrtnega šolstva dvigniti in z upoštevanjem in podpiranjem domače obrti izkoristiti v prid naroda in države.

Ta vajeniška razstava se bo vršila prihodnje Binkoštne praznike v celjskem Narodnem domu. Spored iste se bo še posebej pravočasno naznanil. Ker je ob istem času tudi že zaključek obrtnih nadaljevalnih šol ter večina takih šol priredi z gg. učitelji kak poučni izlet, bi priporočali vodstvom obrtnih nadaljevalnih šol tak izlet morda v Celje aranžirati, kar bi bilo v veliko spodbudo razstavljencem in obiskovalcem ter bi se s tem zamogel imenovati tudi ta dan dan slovenskega obrtnega naraščaja.

Celjski občinski svet.

Slovenski klerikalci, radikali in Nemci odklonijo malenkostno podporo za gladujoče Jugoslovane. — Mestna občina vrže brez povoda najemnika na cesto. — Odborniki SDS zapuste dvorano.

Celje, 6. aprila.

Sinočnja redna seja celjskega občinskega sveta se je pričela zopet s polurno zamudo ob 18. uri. Seja je potekla zelo burno in se je morala končno vsled odhoda obč. odbornikov SDS predčasno zaključiti.

Župan je uvodoma sporočil, da je obč. odb. Felicijan (soc.) odložil svoj mandat in da je bil na njegovo mesto poklican v obč. odbor g. Čepin. Mestni proračun za l. 1928. je bil proti koncu marca v celoti odobren. (Je trajalo dosti dolgo in je šlo samo pod tem režimom! Op. ur.) — Na to je župan poročal o beograjskih obljubah glede kaldrmine, stanovanjskega fonda in regulacije Savinje. Na zadnji anketi glede regulacije Savinje je bilo sklenjeno, naj prevzame to zadevo oblastni odbor. V časopisju se je grajalo, zakaj se nista udeležila ankete tudi oba tukajšnja oblastna poslanca gg. prof. Cestnik in Levstik. Župan dr. Goričan je zadevo pojasnil in izjavil, da je *»sreski poglavar celjski najbrž pozabil povabiti oba oblastna poslanca«* in da je *»stvar očividno pomanjkljivo napravil«*. (Povedati pa bi bil moral g. župan tudi, da ni obvestil oblastnega odbora o sklepu mestnega sveta, da se bode oblastni odbor zaprosilo za vodstvo regulacije.)

Z ozirom na vlogo društva hišnih posestnikov za Celje in okolico je mestni magistrat celjski v Beogradu brzojavno protestiral proti nameravanemu amandmanu v finančnem zakonu, po katerem bi morala celjska občina prispevati za vzdrževanje policije najmanj 25%. Mariborski veliki župan je pozval celjsko mestno občino, naj pošlje podatke o onih projektiranih *javnih delih*, za katera bi se lahko porabil del novega državnega investicijskega posojila. V poštev prihajajo: regulacija Savinje in pritokov (20 milijonov dinarjev), ureditev mestne kanalizacije (3 in pol milijona Din), razširjenje in podržavljenje okrajne ceste Celje—Zidani most (3 in pol milijona Din) in zgradba novega kapucinskega mostu iz železobetona (2 milijona Din).

Občinske seje se vrše v zadnjih mesecih redno z zamudami, ker se sklicujejo obč. odseki šele zadnji dan pred plenarno sejo ali pa celo tedaj, ko bi se že morala pričeti seja obč. sveta. Te nedostatke je grajal v imenu kluba obč. odb. SDS prof. Mravljak in

Sedaj

vidim, ko sem enkrat kupil, da je veletrgovina R. Stermecki, Celje, najboljši vir za nakup sukna, kamgarna za moške obleke, volne, svile, cefirja in delena za ženske obleke, platna, oksforda, modrotiska, cvilha ter sploh vse manufakture, ker je vse prvovrstne kakovosti iz najboljših svetovnih tovarn in mnogo nižja cena, kakor povsod drugod.

Oglejte si izložbe in zalogo veletrgovine R. Stermecki, Celje.

izjavil, da ni pravilno, da se vrši seja obč. sveta na veliki četrtek. Ugotovil je, da v marcu ni bilo nobene občinske seje, kakor zahteva mestni statut. Značilno je, da je sedanji župan dr. Goričan v prejšnjem obč. svetu predlagal nezaupnico tedanjemu županu dr. Hrašovcu in vložil pritožbo na velikega župana, ker se takrat nad mesec dni ni vršila obč. seja.

Personalni odsek. Za pobiranje cestne naklade je bil imenovan invalid Zorko. Obč. odbornik prof. Mravljak je grajal, da se je mesto, ki je bilo razpisano v juniju 1927, zasedlo šele sedaj, čeprav je bilo 15 prosilcev in naprosil župana, da se službena mesat v interesu mestne občine in kompetentov v bodoče takoj oddajo.

Pravni odsek. V domovinsko zvezo so bili sprejeti Josip Srdulič, Antonija Gradon, Amalija Zabukošek, Ivan Dobovičnik, Karl Plesnik, Marija Dobovišek in Ivanka Heler. Marjeti Stegemann se je zasigural sprejem v domovinsko zvezo.

Finančni in gospodarski odsek. Nova mestna stanovanjska hiša pri hotelu »Krona« se bo zgradila na prostoru med hotelom in mestnim gledališčem. Razpisale se bodo nagrade po 15, 10 in 5 tisoč Din za načrte, ki bi prišli v poštev za to stavbo. Za zidanje delavskih stanovanjskih hišic bo mestna občina skupno z okoliško občino zaprosila pri ministrstvu za socijalno politiko za brezobrestno posojilo v znesku 500.000 Din, nadaljnjih 500.000 Din pa bo najela pri Pokojninskemu zavodu v Ljubljani. V mestu in okolici bodo zgradili 6 hišic, v katerih bo po dvoje popolnoma ločenih stanovanj. Mestna občina bo zgradila svoje 3 hišice na Sp. Lanovžu, kjer so bile nekoč vojaške barake.

NOGAVICE IZ PRAVE ALI UMETNE SVILE.

Vsaka dama ve, koliko veljajo njene nogavice, in radi tega treba paziti, da bodo vedno popolnoma v redu.

Z »RADIONOM« lahko perete nogavice kolikorkrat hočete, one ne bodo nikdar izgubile svojega prvotnega sijaja.

Eno pravilo je važno: Vedno je treba »RADION« v mrzli vodi raztopiti, a potem nogavice izprati v mlačni raztopini. Potem izprati s čisto vodo in razprostrti, da se suše.

S takim pranjem bodo nogavice ohranile svoj sijaj in svoj svileni izgled.

Določili so se pogoji za prodajo teh hišic ineresentom. Pol hiše bi stalo približno 80.000 Din, 20% kupnine pa bi morali interesenti takoj položiti. *(Zelo dvomimo, da bodo prišle te hišice v prid delavskim slojem, ker sta cena in naplačilo odločno previsoka. Op. ur.)* Kupne pogodbe med mestno občino in člani Splošne gradbene zadruge za stavbne parcele se bodo odslej sklepale direktno in ne z zadrugo samo. V stari gimnaziji se bode uredilo dvoje novih stanovanj. *Prošnjo Celjskega odseka SPD, naj bi mestna občina opustila zvišanje zakupnine za Celjsko kočo na 3000 Din letno, je obč. svet odklonil.* (Ni dovolj, da se s ciničnim odklanjanjem malega daru za stradajoče hercegovinske Hrvate spravlja celjsko mesto v slab glas, še vsako akcijo za tujski promet se hoče ubiti! Op. ur.) Prošnje za občinske podpore naj se vlagajo odslej vsako leto najkasneje do 15. septembra.

Podpora gladujočim. Finančni referent *dr. Vrečko* je poročal o nujnem predlogu kluba obč. odb. SDS, naj se votira 10.000 Din za gladujoče v južnih krajih države. Referent je izjavil, da bi mestna občina dala podporo za gladujoče, da pa *za tak izdatek ni kritja.* Predlagal je, naj se predlog kluba obč. odb. SDS odkloni. (Finančni referent ni poročal o informacijah, ali je v teh pokrajinah res glad, kakor je bilo sklenjeno v zadnji seji, marveč je stvar zavil in se začel zgovarjati, da ni kritja za izdatek, četudi se je prej trdilo, da bo občina dovolila podporo, če vlada v južnih pokrajinah lakota! Op. ur.)

Obč. odb. *Komavli* se odločno zavzema za podporo in predlaga, da votira obč. svet 10.000 Din za gladujoče, da se mestna občina izogne očitkom nehumanosti.

Podžupan *dr. Ogrizek* je med drugim pripovedoval, da so vesti o gladu v Hercegovini pretirane (!).

Obč. odb. *dr. Kalan* se je v polni meri pridružil predlogu obč odb. Komavlija. Sklepa finančnega odseka me je sram. Razlogi dr. Ogrizka so zelo ozkosrčni in razodevajo popolno neumevanje dolžnosti državljanov v takem slučaju. Dolžni smo dati podporo gladujočim našim južnim bratom, ko vidimo, da se celo inozemstvo zanima za gladujoče v naši državi.

Tekom nadaljne debate, v kateri je vpil obč. odb. Janič: »Mir!«, misleč menda, da je v svoji delavnici in je konstatiral dr. Kalan ironično, da imamo sedaj v Celju mesto jednega šest županov, je trdil finančni referent, »da se bo sedaj delalo drugače in se proračun ne bo prekoračil«, na kar dr. Hrašovec ta pavšalni očitek odločno zavrne (dr. Ogrizek nekaj kriči) in pravi: »Pustite nas vendar govoriti! Zavračam očitek, da hoče naša stranka renomirati s svojim predlogom. Vsak obč. odbornik ima pravico staviti predloge. Nedosledna je trditev, da ni kritja za predlagano podporo. Pravite, da boste dovolili podporo, če je v južnih krajih res glad, sedaj pa nočete o tem ničesar vedeti. S tem se smešite v javnosti!«

Obč. odb. *Komavli:* »Slovenec« je v poročilu o zadnji občinski seji trdil, da uganja opozicija s svojim predlogom demagogijo, v isti številki pa je našteval slučaje, gladu v Hercegovini. *Če imate 10.000 Din za tenis-prostor, boste tudi našli 10.000 Din za gladujoče!«*

Predlog obč. odb. Komavlija so radikali, klerikalci in Nemci *odklonili.*

Finančni referent dr. Vrečko je hotel nato kar zaključiti svoje poročilo. Obč. odb. prof. Mravljak pa je pozval referenta, naj poroča v plenumu o sklepu finančnega odbora glede odpovedi stanovanja g. Žabkarju v občinski hiši. Isto je zahteval tudi obč. odb. dr. Hrašovec.

Finančni referent je izjavil, da je dal župan nalog za odpoved stanovanja g. Žabkarju in je skušal odpoved zagovarjati.

KINO GABERJE

Velikonočna nedelja

Grof obešenjak

John Gilbert.

Obč. odb. dr. Hrašovec: »O odpovedih strankam v občinskih hišah se mora poročati v plenumu. Celjski občinski svet prednjači ravno v sedanjem kritičnem momentu v tem, da deložira stranke iz svojih hiš. Imamo vtis, da se je odpovedalo g. Žabkarju stanovanje iz mržnje, ker je g. Žabkar pristaš SDS. To je akt maščevanja.«

Obč. odb. *Komavli* se je istotako zavzel za g. Žabkarja in predlagal, da se odpoved stanovanja prekliče. Obč. odb. Janiča, ki je delal med njegovim govorom medklice, je pozval, naj raje vstane in kaj pove, ne pa da moti z nerazumljivimi medklici.

Dr. Ogrizek je zopet skušal zagovarjati odpoved in je pri tem indirektno priznal, da so odpovedali g. Žabkarju stanovanje, ker je znan demokratski politični delavec v Celju. (To je zahvala za njegovo svoječasno delo kot podžupan mesta Celja. Op. ur.)

Obč. odb. *dr. Hrašovec* je izjavil, da se bo demokratski klub zavzel za vsakega najemnika, ki bi ga hotela občina postaviti na cesto. Zavzema se za predlog obč. odb. Komavlija in izjavlja, da bo demokratski klub izvajal konsekvence, če bo večina ta predlog odklonila.

Obč. odb. *dr. Hrašovec* je nato izjavil: »Z ozirom na to, da se skoro vsak predlog z naše strani v občinskem svetu obravnava, kakor da bi bil strankarsko vprašanje in se vsi stvarni predlogi opozicije odklanjajo, zapušča naš klub v znak protesta sejo.«

Občinski odborniki so nato korporativno zapustili sejno dvorano. S tem je postala občinska seja nesklepčna in jo je moral župan predčasno zaključiti.

»Košček kruha?« sem vprašal. ». . . morda bi izpili kozarec vode . . .«

»Ne, ne, ne mislim tega«, je rekel tiho.

»Temveč?«

»Svežega zraka rabim.«

»Ali naj odprem okno?«

»Ne, jaz grem . . . hitro; dajte mi klobuk in površnik, kar duši me . . .«

»Kaj naj to pomeni?«

»Gospoda, ki sta ravnokar vstopila . . . Oglejte si večjega . . . pri odhodu se držite na moji levici, da me ne zapazi.«

»Ta, ki sedi za vašim hrbtom?«

»Da, ta . . . Iz osebnih razlogov mislim, da je bolje . . . Pojdite z menoj! Zunaj vam bom povedal . . .«

»Kdo pa je vendar to?«

»Sherlock Holmes.«

Komaj se je obvladoval. Kakor da bi se sramoval svojega strahu, je položil servijeto na stran, spil kozarec vode in mi rekel, zopet stari Arsène, z nasmeškom:

»Neumno, kaj ne? Jaz se ne razburim tako hitro, toda ta pogled, na katerega nisem bil pripravljen . . .«

»Saj nimate vzroka bati se. Pri vedno spremenjenih vlogah vas ne more nihče spoznati. Še jaz mislim vedno, kadar vas vidim, da govorim s človekom, katerega nisem preje še nikoli videl.« (Dalje prih.)

Ustvarjanje hrvatske vladne stranke.

Za takozvano gospodarsko konferenco v Zagrebu na velikonočni pondeljek, ki jo hoče posetiti cela vrsta ministrov, se skriva namen vlade, da bi iz hrvatskih davidovićevcev, radikalov, federalistov (ki imajo v rokah Zagreb) in dalmatinskih nezadovoljnikov HSS skovala novo hrvatsko vladno stranko. Vlada želi, da bi ji za gotove koncesije ali obljube pomagali pri tem hrvatski gospodarski krogi. Podlago za kovanje nove hrvatske vladne stranke tvori to, da so davidovićevci sedaj na vladi in bi mogli marsikoga az čast in denar pridobiti, na drugi strani pa imajo federalisti v rokah Zagreb, oba zagrebška poslanca namreč in pa večino v zagrebškem občinskem svetu. Cela ta akcija vzbuja sicer na Hrvatskem precejšnjo pozornost, pričakovati pa ni, da bi našla med narodom večji odmev.

Celjske vesti.

c *Le ne z rokavicami!* Nemško politično društvo v Mariboru in nemška liga za zvezo narodov za Jugoslavijo (to društvo zastopa dozdevne »manjšinske« pravice naših renegatov v inozemstvu) ste razobesili pri svoji pisarni v Mariboru nemške napise — celo v gotici. Nad temi napisi se je škandalizirala cela mariborska slovenska javnost, celo »Slovenčev« mariborski dopisnik. Kakor poroča sedaj »Cillier Zeitung«, je mariborsko policijsko ravnateljstvo gori imenovanima društvoma poslalo dopis, v katerem je »dvomilo nad opravičenostjo tabel«, kar je značilo po »C. Z.« željo, da bi se odstranile. No — odstranili jih društvi niste, pač pa ste zginili, pravi »C. Z.« naprej in dolži Slovence — tatvine. — K temu bi pripomnili: Mariborsko in vsako drugo policijsko ravnateljstvo bi moralo na podlagi svoječasne naredbe deželne vlade ali pa tudi z ozirom na javni mir in red take table naravnost prepovedati in zahtevati odstranitev. Čemu je treba samo »dvomiti«, da potem Nemci vseeno tablo skrivaj odstranijo in dolže Slovence — tatvine? Le ne z rokavicami proti takim elementom!

KINO GABERJE

Velikonočni ponedeljek in torek opereta

Dijak prosjak

(Der Bettelstudent)

Harry Liedtke, Agnes Esterhazy, Maria Paudler.

c *Na občnem zboru krajevne organizacije SDS za celjsko okolico* ni bil za drugega blagajnika izvoljen g. Peter Franca, temveč g. Peter Laharnar.

c *Akademija za »amsterdamški sklad«*, ki jo prirede vzorne vrste Ljubljanskega Sokola, se vrši v nedeljo 15. t. m. ob 16. uri v mestnem gledališču v Celju. Točnejši spored je razviden iz lepakov. Pridite polnoštevilno, da omogočite udeležbo sokolskih telovadcev na svetovni olimpijadi v Amsterdamu.

c *Družabni večer Celjskega Sokola* se vrši v četrtek 19. t. m. ob 20. uri v novi društveni sobi v Celjskem domu. Program pester in zabaven. Vabljeno je vse članstvo, rodbine naših članov in članic ter Sokolstvu naklonjeno občinstvo.

c *Originalna mačja godba pred 80 leti v Celju.* V Orožnovi Celjski kroniki čitamo sledečo zanimivo notico: »10. julija 1848 ob 9. uri zvečer so delavci večidel iz tukajšnega kolodvora mačjo muziko zagodili I. W., peku, ino vdovi A. W., pekarici, ker jim nista kruha po voli pekla, zraven so pa z gorjačami tako po nju vratih ino oknah vrezavali ino kamenje po nju hišah lučali, da so precej veliko škode naredili. Narodna straža, ki se je naglo sbrala, je razpodila te mačje godce. Da bi se taka gradjanom više ne zagodila, je morala narodna straža potem dolgo časa po noči patrolirati.«

Za osvežitev krvi pijete nekoliko dni zaporedoma zjutraj čašo naravne Franc-Jožefove grenčice. *Franc-Jožefova* grenčica, ki jo mnogi zdravniki priporočajo, urejuje črева, jači želodec, popravlja kri, pomiruje živce in pridobiva tako zdravje in bistro glavo.

c *Med neizvršenimi sklepi* našega mestnega sveta je še vedno oni z dne 18. novembra 1927, ki je določil postavitev železne ograje okrog mestnega stavbišča pri stari okoliški šoli. Proti »Slogi« je tam škarpa tako visoka, da se lahko kdo ubije, če po nesreči pade s ceste na stavbišče. To je tudi mestni svet uvidel in ograjo sklenil — toda naše ljubo županstvo pa se ne gane, dasi je gotovo prva dolžnost mestnega župana, da se briga za izvršitev sejnih sklepov.

c *Zelenjave* imamo na celjskem rgu vedno premalo; tudi kakovost je dostikrat prav slaba. V naši okolici bi se morali kmetje bolje baviti z vrtnarstvom. Zato še posebej opozarjamo na vrtnarski tečaj, ki se vrši dne 23. in 24. aprila na kmetijski šoli v Št. Jurju ob J. ž. Prenočišče je na zavodu, kolikor ga je na razpolago, brezplačno, hrana stane na dan 12.50 Din.

c *Stoletnica glazije.* V »Celjski kroniki«, tiskani l. 1854 pri Juliju Jeretinu, poroča Ignac Orožen, da so l. 1928 »po velikih jarmenčah drevje nasadili ino pote za sprehajanje naredili. Tu na jarmenčah je stala blizo ceste nekdaj statua Matere Božje, kojo so potem v mestu na gradjanski terg prestavili.«

c *Radi prometa s težkimi vozili* pride v Celju pogosto do konfliktov s policijo. Naj bi se ob vhodu v one ulice, kjer je promet s težkimi vozili prepovedan, postavile dobro vidne table, da bi se mogli vozniki orijentirati. Priporočljivo tudi ni, da bi se voznike v slučaju takih prestopkov dirigiralo pred stražnico. Saj se lahko voznika na licu mesa posvari ali pa legitimira, če treba. G. okrajni glavar naj tudi zahteva, da se s kmečkimi ljudmi dosledno uljudno in prizanesljivo postopa!

c *Odlikovan* je bil inspektor v ministrstvu trgovine in šef oddelka za tujski promet g. dr. Ciril Žižek z redom sv. Save 4. razreda.

c *Darilo.* Gospodična Alma Karlinova je velikodušno naklonila od prostovoljnih prispevkov o priliki svojih predavanj o svetovnem potovanju po iztočno-indijskem otočju vsoto 1.000 Din mestnemu ubožnemu skladu celjskemu, za kateri plemeniti dar ji tem potom mestni ubožni svet celjski izreka svojo najtoplejšo zahvalo.

c *Velikonočne pozdrave* pošilja iz Dubrovnika vsem znancem redov 13. pešpolka Hajduk Velja Kazimir Koželj.

c *Čehoslovaški železničarji,* okrog 100, obiščejo koncem tega meseca našo državo, da vrnejo lanski obisk jugoslovanskih železničarjev. V Maribor se pripeljejo dne 29. t. m. in nadaljujejo potem pot preko Ljubljane v Dalmacijo in Bosno. Skupno mislijo ostati v naši državi kakih 14 dni.

c *Barometer gre kvišku!* To znači, da bode za praznike lepo vreme. Zatorej Celjani, le ven v naravo za velikonočne praznike. Imate zaporedoma dva praznika in vsaj v enem teh dveh posetite Celjsko kočo. Četudi bi bila pot malo blatna, nič ne stori, bolje je še vkljub temu, kakor pa sedeti dva dni v zakajenih kavarnah. (Gospod dopisnik je kot neustrašen planinec velik optimist. Upajmo, da ima prav. Op. ur.)

c *»Marburger Zeitung«* izide za velikonočne praznike s posebno celjsko, bogato ilustrirano prilogo, ki vsebuje tudi mnogo zgodovinskih in drugih aktualnih člankov o Celju.

c *Kolo jugoslovenskih sester v Celju* ima svoj letošnji občni zbor dne 11. aprila ob 16. uri v čitalniških prostorih Narodnega doma. Dnevni red: Tajniško in blagajniško poročilo, volitve novega odbora, slučajnosti. Odbor vabi članice k mnogoštevilni udeležbi.

c*Upokojen* je oblastni inspektor finančne kontrole g. Martin Kovač v Ljubljani.

c *Delavska Or. Ju. Na. v Gaberju pri Celju* priredi dne 13. maja 1928 svojo prvo tombolo. Ker je čisti dobiček namenjen brezposelnemu narodnemu delavstvu, se naprošajo ostala društva, da ta dan ne prirejajo svojih prireditev.

c *Umrl je* včeraj v Gaberju pri Celju znani vrtnar g. Mihael Kokošinek v starosti 59 let.

c *Nočno lekarniško službo* ima od sobote, dne 7. do vključno petka, dne 13. t. m. lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu.

c *Nabava davčnih knjižic.* S prvim aprilom 1928 je bil uveden uslužbenski davek, ki ga plačujejo v splošnem državni, samoupravni in privatni nameščenci, delavci in hišni posli, izvzeti pa so kmetijski posli in delavci. Vsakdo, ki je zavezan temu davku, si mora nabaviti pri pristojnem županstvu ali pri davčnem uradu posebno davčno knjižico (cena 1 Din), v katero vpiše županstvo njegovo ime, kakor tudi imena in leta starosti otrok, ter te podatke uradno pordi. Čim je knjižica na naslovni strani po županstvu izpolnjena, jo uslužbenec izroči svojemu delodajalcu, ki vpisuje v označene rubrike ob vsakem izplačilu (tedensko ali mesečno oz. v drugih obrokih) izplačane vsote zaslužka in odtegnjenega davka. Podrobna navodila za ta vpisovanja in odvajanja odtegnjenega davka davčnemu uradu so razvidna na drugi strani davčne knjižice, oziroma jih vsebujejo čl. 98 in 99 zgoraj citiranega zakona in pravilnika v uradnem listu. Koliko davka naj delodajalec ob vsakem izplačilu delojemalcu odtegne, je razvidno iz členov 92 in 96 omenjenega zakona.

c *Iz Laškega.* V našem mestu postaja vedno bolj tiho. Najprej je ustavila obrat pivovarna, ki je izdelovala letno po 25.000 hl piva in več ter zaposlovala 120 delavcev. Potem ne dela več cementarna v Marijinem Gradcu, kjer je bilo tudi zaposlenih okrog 300 delavcev. Sedaj se govori, da ustavi delo še jeden industrijski obrat. To povzroča seveda za naše obrtnike in trgovce veliko škodo.

c *Iz Laškega.* Sreski ekonom pri tukajšnjem poglavarstvu Fr. Vernik je padel pred par dnevi blizu Rimskih toplic s kolesa in si pretresel možgane. Resnejših posledic menda ne bo.

c *Iz poštne službe.* Pomaknjene so iz 4. v 3. skupino II. kategorije poštne uradnice Zinka Grobelnik, Albina Delamea, Matilda Strašek, Pavla Zajc, Ana Kurent in Dragica Rebula v Celju; poštni uradnik Leopold Višner v Celju; poštna uradnica Roza Meglič v Rimskih toplicah.

c *Otvoritev pomladanske prvenstvene nogometne sezone v Celju* se vrši na velikonočni pondeljek. Ta dan se bo vršila na Glaziji prvenstvena nogometna tekma med S. K. Celjem in S. K. Atletiki.

c *S. K. Celje, tenis sekcija* je razposlala svojim članom poslovnik za lawn-tenis odsek. Stari kakor tudi novi člani naj se prijavijo pri dirigentu zadružne gospodarske banke gosp. V. Prelogu najkasneje do 15. t. m., ker se bode na pozneje prspele prijave le po možnosti oziralo. Okoli 15. aprila se vrši sestanek glede razdelitve ur in posameznih skupin. 354

c *Iz Laškega.* (Društvene zadeve.) Tu se je ustanovila podružnica »Rdečega križa«. Za ustanovni občni zbor je bilo malo zanimanja. Za predsednika je bil izvoljen tukajšnji zdravnik g. dr. Lovšin. — Pogrešali smo že dolgo domačega pevskega zbora. Poskusilo se je tudi že z ustanovitvijo, pa je bil vedno neuspeh. Konečno smo vendarle prišli do pripravljalnega odbora, ki je že izdelal pravila in jih poslal v potrditev velikemu županu. Novo naše pevsko društvo se bode imenovalo »Hum«. Pevskih vaj se že udeležuje 20 pevcev.

c *Iz vlaka* je skočil pri Gratweinu nad Gradcem 23-letni delavec Friderik Hribernik iz Laškega. Pri skoku je pa prišel pod kolesa, pri čemur mu je odrezalo levo nogo nad gležnjem.

c *Gasilski dan* bo imela požarna bramba dne 3. junija v Celju. Društva se prosijo, da bi ta dan ne prirejala svojih prireditev.

c *Dražba teharskega občinskega lova* se vrši na celjskem glavarstvu 14. aprila ob poli 11. uri dop. Obseg 1.577 ha, vadij in izklicna cena 3.000 dinarjev. 20% oblastna doklada posebej.

c *Umrl je* v javni bolnici 5. t. m. Franc Polajžar iz Dobovca, star 44 let. Bil je že 2 leti v bolnici. — 4. t. m. je umrl 18-letni elektrotehnični delavec Karl Leber iz Celja.

c *Obesil se je* v Mariboru-Melju železničar M. iz strahu pred deložacijo, ki mu je grozila dne 1. maja. Tudi v Celju bode za slučaj, da se stanovanjska zaščita ukine, marsikomu težko. Ali je naše mestno županstvo kaj ukrenilo, da se vsaj trenutno odpomore takim revežem iz zadrege?

c *Direkcija državnega rudnika v Velenju* sprejema do 17. aprila ponudbe za 140 kubičnih metrov jamskega lesa.

c *Pri celjskem gasilnem društvu* ima dežurno službo od 8. t. m. dalje drugi vod pod poveljstvom g. Jože Pristovšeka.

c *Izgube in najdbe.* Izgubljeno: 2 konjski odeji; temnorujava listnica s 130 Din gotovine. Najdeno: prazna denarnica iz črnega usnja; 40 Din gotovine; obešalna ključavnica (žabica); vreča s špecerijskim blagom; 30 Din gotovine.

PRED VOJNO je pri nas vsaka gospodinja kuhala rženo kavo bodisi samo ali kot pridatek. Danes jo lahko zopet uporablja, ker dobi v vsaki trgovini pravo Žiko v rdečih zavitkih, ki nudi po izjavi zdravnikov najprimernejši zajutrek za otroke in odrasle.

Kino.

Mestni kino. Na veliki petek in veliko soboto *zaprto.* — Na velikonočno nedeljo: *»V borbi az dete«.* Filmska senzacija v 6 dejanjih. V glavni vlogi sloviti *Carlo Aldini* (drugi Harry Piel). — Na velikonočni pondeljek: *»Pat & Patachon kot zeta«.* Velika šaljiva pustolovščina v 7 dejanjih. V glavnih vlogah *Pat in Patachon.* Dejanje se vrši na Dunaju in v St. Moritzu v Švici. Torek 10., sreda 11. in četrtek 12. aprila: *»Razburkane strasti«.* Veličastna drama v 9 dejanjih. V glavnih vlogah *Ronald Colman* in *Vilma Banky,* znana iz velefilma »Črni angel« in »Moč ljubezni«. — Prednaznanilo: *»Če Te ljubim, čuvaj se!«* (Dolores del Rio).

Kino Gaberje. Na veliki petek in veliko soboto *zaprto.* — Na velikonočno nedeljo: *»Grof obešenjak«.* V glavni vlogi *John Gilbert,* ki prekaša s svojo izvrstno igro »Robina Hooda« in »Zorra«. Monumentalno filmsko delo. — Na velikonočni pondeljek in v torek 10. aprila: *»Dijak prosjak«.* Briljantna komedija po istoimenski operети. V glavnih vlogah *Harry Liedtke, Agnes Esterhazy* in *Maria Pandler.* Najnovejši in najboljši film Harryja Liedtkeja.

Lastni mlini na elektr. pogon za oljnate barve in lake.

Mestno gledališče.

»Dobri vojak Švejk«.

Po Veliki noči bo v mestnem gledališču premijera slovitega Jar. Haškovega »Dobrega vojaka Švejka« v dramatizaciji Maksa Broda in Hansa Raimana. Ta dramatizacija žanje v Nemčiji prave triumfe in se je »Švejk« samo pri Piscatorju v Berlinu igral že nad stokrat. V mariborskem Narodnem gledališču je bila v nedeljo enajsta predstava pri razprodani hiši. Prepričani smo, da bo tudi v Celju vsaj ta igra, ki je polna drastične komike, napolnila parkrat gledališče. Režijo vodi g. ravn. Bratina, ki igra tudi glavno vlogo Švejka.

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v 2. četrtletju 1928.

(Opozoritev Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

I. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. maja 1928 dospo v plačilo neposredni davki za II. četrtletje 1928. Ako se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti, se z zamudnimi obrestmi vred prisilno izterjajo.

II. Posebna pridobnina.

Podjetja, ki javno polagajo račune so dolžna vsako leto tekom 14 dni po odobritvi računskega zaključka, a najkasneje do dne 30. junija predložiti napoved za odmero posebne pridobnine.

III. Davek na poslovni promet.

Davkoplačevalci, ki vodijo knjigo opravljenega prometa, to je oni, kojih promet je v letu 1927 presegel vsoto 360.000 Din, so dolžni do 30. aprila 1928 odpremiti s posebno prijavo davek od prometa, opravljenega v I. četrtletju 1928.

Ostali davkoplačevalci, to je oni, ki plačujejo davek na poslovni promet pavšalno, plačajo sočasno z drugimi davki tudi drugi obrok davka na poslovni promet za leto 1928 eventualno v izmeri predpisa za leto 1927, ako za tekoče leto še ni odmerjen.

IV. Davek na zaslužek telesnih delavcev in na službene prejemke privatnih nameščencev.

Od delavcev in nameščencev v I. četrtletju 1928 pobrane zneske navedenih davkov je s posebnimi izkazi odpremiti pristojnemu davčnemu uradu do dne 14. aprila 1928.

Uslužbenski davek.

Namesto davka na zaslužek telesnih delavcev in na službene prejemke privatnih nameščencev so službodajalci od dne 1. aprila dalje dolžni pobirati po novem davčnem zakonu uslužbenski davek. Vsi nameščenci in delavci si morajo takoj nabaviti davčne knjižice, v katero službodajalec vpisuje izplačila mezde in zaslužka ter pobrane davčne zneske.

Odtegnjene in predpisane davčne zneske mora vplačati tekom vsakega meseca vsak delodajalec pri pristojnem davčnem uradu s seznamom vseh nameščenih in zaposlenih uslužbencev in delavcev najkasneje 15. dan po preteku vsakega meseca, to je prvič do dne 15. maja 1928.

V. Taksa na kupone ali dividende in na tantijeme.

Od kuponov ali dividend in od tantijem se plačuje po pripombi 5. k tarifni postavki 10. taksa 1%. Takso je položiti pri davčnem uradu v 15 dneh po odobritvi bilance.

VI. Dopolnilna prenosna taksa.

Drugi obrok dopolnilne prenosne akse, ako presega letni predpis znesek 500 Din, je plačati od dne 1. do vštetega dne 15. aprila t. l.

Po domovini.

d *Obtožen radi poneverbe dveh in pol milijona dinarjev.* V Vukovarju so zaprli odvetnika dr. Schöna in ga obtožili poneverbe dveh in pol milijona dinarjev. Sprožil je celo afero neki okoliški kmet, ki ga je ovadil, da mu je prodal neko zemljišče, katerega vobče ni. Dr. Schön je bil v Vukovaru splošno znana in ugledna oseba. Bil je občinski zastopnik in član mnogih društev ter korporacij. Zadnje čase je zelo razkošno živel in si je moral različnih ponesrečenih špekulacij najemati posojila pri raznih oderuhih, ki so mu računali do 50% obresti.

Ljudje, ki delajo, nosijo

PALMA

kaučuk pete.

Prednosti:

Cenejše in trpežnejše kot koža, ugodna noja. Ščitijo Vam živce.

d *Lepedelavske mezde v Vršcu.* Ker so letošnjo spomlad vsled slabega vremena zaostala osobito dela po vinogradih, je nastala stiska za delavce. V Vršcu in okolici plačujejo sedaj vinogradniškim delavcem od 65 do 85 dinarjev na dan, ženskam pa 30—35 dinarjev.

d *Ukinitev vizumov med Češkoslovaško, Avstrijo in Nemčijo.* Konzulat Češkoslovaške republike v Ljubljani opozarja češkoslovaške državljane, bivajoče na ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, da od danes nadalje ne potrebujejo več vizumov za potovanje v Avstrijo in Nemčijo vsled tozadevne medsebojne pogodbe. Odslej se je potnikom izkazati samo z rednim veljavnim potnim listom (pasom), izstavljenim od pristojne čsl. oblasti (oziroma konzulata), ki nadomešča prejšnje vizume. Začasni potni listi, kakor tudi potne skupne konzignacije (skupni potni listi) so pa tudi nadalje podvrženi vidiranju.

d *Staro grobišče* je odkril v Šetarjevi pri Sv. Lenartu v Slov. goricah posestnik Seneković povodom podiranja starega hrasta. V jami so našli 4 lonce človeških kosti, 2 skledici, 2 svetiljki iz ilovice s tremi CCC, kar znači najbrž tretje stoletje, in dve mali kameniti koriti. Ti predmeti se bodo izročili mariborskemu muzeju.

d *Samostojen francoski konzulat v Ljubljani.* S 1. aprilom se je dosedanje francosko konzularno zastopstvo v Ljubljani spremenilo v samostojen konzulat, ki obsega ljubljansko in mariborsko oblast. Konzul je g. Emanuel Neuville.

d *General Sarkotić — jugoslovanski penzijonist.* Znani bosanski politik dr. Sunarić je po poročilu zagrebškega »Jutarnjeg lista« odpotoval na Dunaj, da sporoči nekdanjemu šefu bosanske vlade generalu Sarkotiću, da mu je naša vlada dovolila — generalsko penzijo.

Raznotero.

r *Današnja Rusija* šteje na svojih 21 milijonih kvadratnih kilometrov 147,015.600 prebivalcev.

r *Težke skrbi* imajo v Varšavi radi najavljenega obiska znanega afganskega kralja Amunalaha, ki obiskuje sedaj vse evropske prestolice. Mesto Varšava preslikava svoje reprezentančne dvorane, študira pa tudi že vprašanje, kako bi svojega orijentalskega gosta postregli. Nekoliko jim je odleglo, ker se je ponudil neki kuhar Sohovski, ki je služil že pri ruskem poslaniku Kazarinovu v Kabulu, da bo pripravil za Amunalaha kosilo čisto v afganskem stilu.

r *Dva drzna vloma v eni noči.* V noči od petka na soboto so neznani storilci vlomili v rektorjevo pisarno poljedelske visoke šole na Dunaju. Vlomili so v blagajno in ukradli iz nje 5.000 šilingov. V isti noči je bilo v prvem dunajskem okraju vlomljeno v pisarno odvetnika dr. Schaleka. Vlomilci so izropali blagajno, v kateri je bilo šilingov in drugih valut za 50.000 Din. Storilci so baje nekateri bivši Schalekovi klijenti, ki so si najbrže na ta način hoteli povrniti odvetniške stroške.

r *Obsodba 99-letnega starca.* Okrajno sodišče v Varšavi je te dni obsodilo nekega 99-letnega starca, ki se je kot mladenič udeležil poljskih bojev za svobodo, radi razžaljenja bivšega ministra Grabskega na teden dni zapora. Starec bo nastopil kazen, ko bo dopolnil sto let.

r *Mati, ki je umorila pet otrok.* V Chamberyju na Francoskem so v petek aretirali neko vojno vdovo, ki je imela v zadnjih osmih letih šest nezakonskih otrok, od katerih je pet umorila. Trupla teh žrtev so našli v nekem kovčegu.

Književnost.

k *C. Philipps-Oppenheim. Milijonar brez denarja.* Roman. Knjižnica »Jutra«, zv. 20. Cena broš. 20 Din, vez. 30 Din, poštnina posebej. Milijonar brez denarja! Najbolj omržena figura na pozornici naših dni — pa baš brez tistega, kar daje naši zavisti povod in naši mržnji pravico do obstanka. S tem je zadostno naznačena in označena mislena kal, iz katere je zraslo C. Philippsu-Oppenheimu dejanje njegove predmetne povesti. Tudi je s tem pribito, da mora vsak, kdor dandanašnji zaman hlepi po mamonu, s slastjo planiti na tako knjigo. Milijonar brez denarja! Ali ni to pravična pesniška osveta za vse neštete milijone, ki jih mi drugi — nimamo? Zakaj v bistvu smo pravzaprav vsi milijonarji brez denarja, le s to razliko, da mi »še« nimamo milijona, medtem ko ga je Philippsov junak »že« imel. Le naj poizkusi, kako se siromaki preživljamo s poštenim delom svojega uma in svojih rok! Teh poizkušenj in preizkušenj ni malo in tudi lahke niso in vrli junak bi jim po pravici lahko ušel skozi prvo luknjo v plotu — če bi ne bilo razlogov za to, da ga je zlate minulosti še bolj strah nego skoka v nove prigode. A tudi razlogi so. Milijon funtov šterlingov je breme, ki utegne zadušiti človeka pod svojo težo. In — beseda dana, vez velja! In tam spredaj nekje sijejo krasne, tihe oči siromašne strojepiske Frances Claytonove, ki — ne, to morate sami čitati, ne bo vam žal. Vesela, zdrava, bistra knjižica, ki bo zapustila v vas dobrodejen občutek svežosti in življenskega poguma!

k *Ženski list«.* Opozarjamo na aprilsko številko tega priljubljenega ženskega modnega in družinskega mesečnika! List stane trimesečno 45 Din in se naroča v Zagrebu, Samostanska ul. št. 2.

k *Zakon o neposrednih davkih.* Zbirka zakonov XXII. snopič. V Ljubljani 1928. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Str. 96. Cena s poštnino vred 16 Din. Novi davčni zakon, ki je bil sprejet 7. februarja t. l. v narodni skupščini, je izdala Tiskovna zadruga v priročni knjižici. Ker stopi uslužbenski davek že s 1. aprilom v veljavo, opozarjamo na knjižico vse interesente.

Reklamne objave.

R *Revmatizem* (zahvalna izjava). G. dr. I. Rahlejevu, Beograd, Kosovska 43. — Srčno se Vam zahvaljujem za izvrstno zdravilo Radio Balsamika, ki ste mi ga poslali 3 steklenice. Imela sem zelo hude revmatične bolečine v vseh telesnih zglobih, tako da nisem več mogla hoditi. Po vsakem mazanju z Vašim lekom so bolečine popuščale, tako da sedaj morem hoditi in se gibati. Zato se Vam ob tej priliki najtopleje zahvaljujem in vsakemu bolniku hočem priporočiti Vaše zdravilo. — S spoštovanjem *Marija Tkavc.* Razvanje št. 20, 10. avgusta 1925. — *Lek Radio Balsamika izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij Radio Balsamika dr. I. Rahlejeva, Beograd, Kosovska 43. — Lek se dobi tudi v vsaki boljši lekarni in drogeriji.*

Vesele velikonočne praznike želi

Prva celjska čistilnica in likalnica

Franc Hradila nasl. Jožica Leskovšek,

CELJE, Gosposka ulica 13.

Kemično čiščenje, likanje, plisiranje itd.

Slikarska in pleskarska delavnica

Splošne gospodarske zadruge „Delavski dom" v Celju, Gaberje 52 izvršuje:

Sobno slikarstvo: slikanje najenostavnejših in najfinejših dekorativnih del, kakor: v damastu, svilenem brokatu, gobelinu in ekspresionizmu.

Pleskanje: navadna pleskarija, emajliranje in najfinejše lakiranje. — Specijalna avtolakiranja.

Specialna izbrušena brezbleskna dela (Mattlackschliff).

Črkoslikarstvo v izbranih modernih pisavah na zid, les, kovine. — Poseben oddelek za slikanje na steklo v blestečem in brezblesknem (matt) pristnem zlatu. — Slikanje svetlobne reklame v vseh barvah, figurah in pisavah.

Zaposleni so splošno priznani strokovnjaki. **Cene solidne, brezkonkurenčne.**

Proda se

železna blagajna štev. 4

in stelaže za manufakturo. Naslov v upravi lista

Rajko Vrečer:

Podzemska jama Pekel blizu Žalca.

Podzemska jama Pekel, ki se nahaja približno 1 in pol ure severozapadno od Žalca nad vasjo Podlog, katastralne občine Št. Peter v Savinjski dolini, je v letih 1860—1870 zelo slovela ter vzbujala »pozornost inteligentnih prebivalcev Žalca«, kakor se je izrazil Anton Fr. Reibenschuh v svojem članku »Die Grotte bei Sachsenfeld«, ki ga je objavil v knjigi: »Mitteilungen des naturwissenschaftlichen Vereines für Steiermark« v letu 1868 povodom svoje botanične ekskurzije iz Gradca v Savinjsko dolino.

Ker je ta znamenita jama, ki je bila žal izropana, danes skoraj obsojena na pozabljenje, se mi vidi vredno, da objavim kratek prevod opisa te ekskurzije v Pekel od strani graškega profesorja.

V isti dobi se je zbralo v Žalcu nekaj gospodov, na čelu jim tedanji žalski zdravnik in poznejšnji župan dr. Tarbauer, ki so si prizadevali pripraviti Pekel tako, da bi bil občinstvu v smislu pospeševanja tujskega prometa dostopen.

Žal, da se ta naloga ni dala povsem izvesti, le nekaj prostorov se jim je posrečilo razkriti, kajti »jamski odbor« ni imel sredstev, četudi ni manjkalo dobre volje.

V zadnjih dneh meseca avgusta 1866. se je odpravil prof. Reibenschuh v Žalec, da si tamkaj najame nekaj ljudi, ki bi ga prihodnji dan spremljali v Pekel. Zgledalo pa je, da sploh ne bo našel vodnika. Šele po posredovanju g. Hermana, stud. med., poznejšega generalštabnega zdravnika v Zagrebu, kjer ga je pisec teh vrst nekdaj obiskal, žalskega rojaka, ki pa je že preminul — se je posrečilo najeti nekaj mož.

Ranega jutra se je odpravila vsa četa do Pekla, ki jo imenuje Reibenschuh »krasno točko, vredno čopiča mojstrske roke.«

Vhod v jamo je bil sicer preje z leso zaprt, a je bil tedaj odprt, ker so leso odtrgali večkratni nalivi. Vhod je nizek, koj za njim pa se dviga obok impozantne višine.

Družba je prodirala v notranjščino preko desek, ker je voda preplavljala deloma vsa tla ter skoraj prestopila glavni hodnik, kojega strop kljub dobri razsvetljavi ni bil viden. Od glavnega hodnika vodijo pota na vse strani, ki se razširijo deloma v dvorane, deloma v stranske hodnike s precejšnjo višino, so pa tudi votline in nekaj globin. Nato jim je pa zaprl nadaljnje prodiranje ilovnati griček, preko katerega je curljala voda. S težavo je dospela družba na vrh in kmalu zapazila prvi stalaktit, imenovan »zvon«, ker ima kovinast zvok, ako se udari nanj. Stalaktit je podoben zavesi z nepravilnimi gubami in zgleda pri transparentni razsvetljavi kot damast.

Še le odtod je vodila družbo pot v notranjost jame v smeri glavnega hodnika. Zopet so se videli lepi prostori precejšnje višine. Formacije kapnikov so v teh delih jame raznovrstne. V neki dvorani imajo kapniki obliko jeter in kažejo radi železnega oksida rjavo barvo. V tej dvorani je krasen kapnik v obliki prižnice s strešico.

Na nadaljnji poti so prišli v visoko obokan prostor, ki je ob magnezijevi razsvetljavi naravnost pravljičen.

Tu in tam, kjer se stene dvigajo z dan, so le-te okrašene s krasnimi kristali (Kalksintter), drugje so zopet stalagniti in neštevilne fantastične tvorbe. Tu so zapazili naj lepše draperije, stebre, ki stopajo iz stene s svetlikajočimi se kristali itd.

Vsa družba je utihnila, ko je opazovala krasne stene. To je imenoval Reibenschuh »tribut proslave, ki so jo darovali naravi.«

Navedeni deli jame so bili še nekaterim prejšnjim obiskovalcem znani. Moralo se je še raziskovati desni del glavnega hodnika in prodirati, kolikor bi bilo pač sploh mogoče.

Razne skale in voda so ovirale pot. Zato tudi posetniki tu niso prišli dalje. A Reibenschuh je bil neizprosen; družba se je sezula, hlače so zavihali do kolen in šli dalje in dalje.

Voda je imela v prvem trenutku neprijetno temperaturo ter je bila deloma ob stenah 2 in pol metra globoka; pot se je zoževala in nižala tako, da so po »vseh štirih« komaj prodirali. Kmalu so dospeli v veliko dvorano z nizkim stropom. Tla so bila pokrita z velikimi kosi skal. Nadaljnja pot je bila zopet otežkočena. Le po sredini je še bila prosta pasaža po stekleno-gladkih kamnih, kjer je neki vodnik izpodrsnil, pa k sreči brez hujših posledic. Potem se je hodnik zopet malce razširil, voda je tekla v strugi, obrežje pa je dovoljevalo nadaljnjo pot v nove dele jame. Končno so zaprle skale docela pot. Toplota je bila primerna, zrak pa je bil tudi zdrav. Treba se je bilo vrniti. Prostori proti izhodu imajo svetlejše kapnike nego oni v notranjščini jame. Prostostoječih stebrov kakor v postojnski jami, v Peklu ni.

V neki stranski jami se dviguje strmina, imenovana »snežna gora«, ter je nje sestavina iz belih, kristalnih kapniških plasti.

Živih bitij, bodisi hroščev, kobilc, pajkov ali muh ni v jami, le netopirji imajo v Peklu svoj ples. Prof. Reibenschuh se je silno navduševal za to jamo in izrazil željo, da bi bila tujcem dostopna, ker je zelo zanimiva in ji je podelila narava plastično lepoto. Želel je žalskemu »jamskemu odboru« mnogo uspeha.

Tudi v poznejši dobi (1890—1900) so Žalčani še večkrat priredili v Pekel izlete in si je tozadevno pridobil rajnki žalski obč. tajnik Ivan Kač precejšnje zasluge. Rodile so se ideje, kovali so se načrti, ki pa se niso mogli uresničiti radi pomanjkanja gmotnih sredstev.

Res pa je, da je Pekel slovel tedaj, ko ni bilo železnic in avtomobilov v Savinjski dolini, danes pa, ko je tega vsega še preveč, imajo pekelski netopirji zopet svoj blaženi mir.

Srečne in vesele velikonočne praznike!

RADO PEČNIK:

Velika noč gladnih.

Trdih korakov hropejo v skalnati breg.
Dolge so sence in težka telesa.
V dežju, sopari, ognju in vetru,
bronastih lic in vzbočenih hrbtov — kam?

Kam?! — O, kdo to pove in ugane?
Bolno je srce in bolne so misli —
kaj bi se branilo gladno telo?
Molči in hodi — in vrag s teboj!

V meglah rujavih se opotekajo, zibljejo,
molk je vsekal prokletstvo v čeljust.
Bede pijane tolpe so v svet zahotele —
mater proklinjajo mrtva usta vso noč.

Pesem naših dni.

Po morju polnočnem tulijo blazni viharji
in votle so naše podobe nocoj.
V obrazih koščenih oči so strohnele,
ves prazen je prostor, kjer vroči možgani
kipeli, živeli, spočeli so v slutnjah orjaških dni.
Ves prazen je prostor —
in sape ledene žvižgajo v sivih lobanjah.

— O bratje, kako so gorjupe naše misli ta čas
in plašni in bolni pogledi in mrtvo ustvarjanje rok!
Za širnimi prapori naših dni razbeljena solnca gorijo
in praduh neskončnosti v nas je kot še nikdar.
Ne čujete — bratje — kako vam srca zorijo?
Možgane kujejo silni kovači:
to dalo bo jekla, da sulo bo gore
in kri bo pijana svoje mladosti.

Ne, bratje — zdaj dobe so mrke v grobovih
in čas ni obupa in votlih lobanj in črnih viharjev.
Ne — bratje! Nam lačne so duše svetih plamenov,
oplojenja željne so misli brezdelja.
Tri zarje so švignile preko neba,
a luč je ostala:
polnoč je za nami in v polumrak orjejo naši pogledi.

Kladiva nad nakla in v mišice voljo!
To pelo bo v dan, da bo svet bobnel,
to vriskalo bo iz naših kovačnic!
In v znoju bo našla misel svojo besedo.

Himna.

V solncu šumijo svilene sanje
kakor nežne pesmi južnih deklet.
Dolga je pot teh sladkih postaj,
še komaj sluten naše besede polet.

Zemlja se vari v živem ognju.
Vse brezmejno je rojstvo ta čas.
Širom svobodna je volja in vera:
na Golgotah vzklilo je seme — in v nas.

Fran Roš:

Prazniki v baraki.

(Iz norčevih zapiskov 1917.)

Sobota.

Že stara navada je bila, da smo praznovali praznike. Tudi danes pričnemo s praznovanjem. Pravijo, da dobimo mi tu v baraki nocoj poleg črne kave še kos sira in kruh. No, prav. Tako se tudi spodobi nocoj. Kako prijetno bo žvečiti kruh s sirom!

Izrazil sem svoje zadovoljstvo gospodu četovodji Kafki. Zarežal se mi je, češ, da sem norec. Tako kruto je žalil mene, ki sem mu bil vselej pokorno vdan.

Naša baraka je sploh napolnjena z zelo čudovitimi ljudmi. So to vojaki, od raznih vetrov nanešeni semkaj med te stene. Vsem jim je dobro in bi morali biti zadovoljni. Pa niso. Infanterist Stolfa na primer vedno toži, da ga muči revmatizem. Ali na sumu ga imam, da je simulant. Saj je sicer tako živahen človek. In tale infanterist Stamm! Pravijo, da krade iz naših kovčkov in nahrbtnikov. Desetniku Petriču je izginilo dvanajst kron oni dan. Stamm pa je cele tri dni nato žrl v kantini in se pijan valjal po slamnjači zvečer. Prijeli so ga, pa je trdil, da mu je plačeval novodošli prijatelj iz devete barake. In ta je to potrdil. Ej, to so tički, tile moji tovariši!

Nocoj so vsi pokonci. Vest, da dobimo kruh s sirom, jih je spravila kvišku. Štiri dni smo že brez kruha. Sira že nismo vohali pol leta. Razumljivo je tedaj naše napeto pričakovanje.

Nedelja.

Neverjetno! Moja teta Zina, ki sem jo imel za skopo starko, mi je poslala paket. Meni paket! Čudno, kje vendar je dobila moj naslov.

Včeraj smo zares prejeli precejšen kos sira in vsak mož cel hleb kruha. Večina je že včeraj pogoltnila vse. In žejni so bili nato, pa so se navlekli vode. Poddesetnik Pacocha je odnekod prinesel steklenico slivovke. Tudi jaz sem bil deležen požirka. Hvala Bogu! Še se dobe med nami zlati tovariši.

Teta Zina mi je torej poslala paket. Nisem verjel sprva. Šele ko sem odpiral in našel v njem velik kolač kruha in dvoje klobas ter še dobro ohranjene spodnje hlače in srajco (menda od rajnkega strica Rudolfa), sem doumel resnico. Kruh tehta najmanj dva kilograma. Tako bom brezskrbno živel o praznikih. Popolnoma sem zadovoljen.

Kako mi zavidajo! Vsa naša baraka me je obkolila, ko sem odpiral paket. Nekateri so se mi smejali. Razumevam njihov smeh. Poddesetniku Pacochi, ki mi je včeraj dovolil požirek slivovke, sem odrezal vogal. Samo njemu. In to precejšen vogal. Dober človek je.

Danes se je raznesla novica, da so prijeli infanterista Vodičko, tistega, ki je od nas dezertiral pred dvema tednoma. Doma pri ženi se je skrival, neumnež. Na begu so mu prevrtali obe nogi. Kako se je postavljal tu pred nami še nedavno v svojih novih uide in ga več ne dobe. Pa so ga izvousnjenih gamašah in se bahal, da hali vendarle. Tudi nove gamaše so mu prevrtali, če jih je tedaj imel na sebi. Sam je kriv.

Opoldne so mi dali izredno lep kos

mesa in pet krompirjev nenavadne velikosti. Ni mi žal, da nisem dobil dopusta.

Trdijo danes, da vojna ne more več dolgo trajati. Baje so je mnogi že siti. No, je pravzaprav res. Toda, kaj bodo potem počeli s temi barakami in z nami! To bi rad vedel.

Desetnik Petrič je danes zopet strogo prijel infanterista Stamma, ki ga ima na sumu zaradi tistih dvanajstih kron. A Stamm, predrznež, je ugovarjal, dokler ni prejel zaslužene zaušnice. Po tleh sta se valjala in vse je drlo na kup. Desetnika je vgriznil v roko. V torek mora k raportu. Mislim, da nastane iz tega še velika reč.

Pondeljek.

Ponoči so mi ukradli kruh in klobase izpod zglavja. Prokleto spanje! Zaradi njega sem ob vse! Očital sem jim tatvino. Smejali so se mi sprva, slednjič pa so me vrgli na slamnjačo in me tolkli po glavi. Tudi Stamm me je udaril. Jokal sem in kričal.

Ni mi več do življenja. Javim se k raportu. V bolnico pojdem ali pa na fronto.

Glava me boli. Zdajle bodo ugasnili luč. Potem bo tema.

Rajko Vrečer:

Sachsenwart — Sachsenfeld.

Dne 10. avgusta 1877. leta je poletel zgodovinar Orožen s šentpavelskim kaplanom k tamošnji podružnici Sv. Magdalene na Hom, ki je lepa razgledna točka in mejnik občin Št. Pavel pri Preboldu in Griže pri Žalcu. Ko se vrneta, se oglasita gredoč tudi na Kanclerjevem hribčku, južno Št. Lovrenca, ker je domneval Orožen, da morajo tamkaj še biti razvaline gradu, bolje trdnjave Sachsenwart. V navedenem letu se je nahajal na licu mesta še precejšen kup zidnih kamnov, ki so bili pokriti z mahom, na jugozapadni strani pa se je še opazil zasut grajski jarek, preko katerega je najbrž vodil mostič v trdnjavo. Uverjen je bil Orožen tembolj, da se je na tej točki Hrastinke, kakor jo imenuje Davorin Trstenjak, nahajal nekdaj grad Sachsenwart, ker se je nekoč tudi vas Št. Lovrenc (med Št. Pavlom in Šeščami) imenovala nemški St. Lorenz unter Sachsenwart. — Tako piše Orožen v »Beiträge zur Kunde steiermärkischer Geschichtsquellen« 16. letnik, leta 1879. — Kanclerjev hrib se je imenoval tudi Burkelcev hrib, po imenih posestnikov, ki so goraj bivali v dobi od 1877 do danes.

Po šentpavelski kroniki, ki jo je spisal pokojni tamošnji nadučitelj Fran Vidic, pa se je nazival Sachsenwart tudi Zazemberg, kar pa je spakedranka in ni zgodovinsko utemeljena.

Zakaj torej ime Sachsenwart?

Ko je Karol Veliki v 9. stoletju ukinil slovensko koroško vojvodino — tako Davorin Trstenjak — je začel naseljevati v slovenske pokrajine nemške plemiče iz Bavarske. Tako so prišli tudi v tedanjo Savinjsko marko nemški plemenitaši, ki so si zgradili v naših krajih silovite gradove.

V Savinjsko marko pa so prišli tudi plemiči iz Saksonije, in obstoja domneva, da je eden izmed njih sezidal v 10. stoletju grad Sachsenwart, ki bi ga v slovenščini označili kot Saksonsko stražo. Ta kombinacija je tembolj verjetna, ker so se Saksonci naselili tudi v Labodski dolini na Koroškem, kjer se že leta 1118. navaja grad Hartung de Sachs.

Za verjetnost te razlage govori tudi zgodovinsko dejstvo, da se je imenovala v 13. stoletju že cerkev v Št. Petru v Savinjski dolini, ki je bila tedaj žalska podružnica, St. Peter im Sachsental — slovensko Št. Peter v Saksonski dolini, kar je razvidno iz neke listine iz leta 1256. Iz istega razloga se je imenovala farna cerkev v Žalcu St. Nikolai in Sachsenfeld — to je Sv. Miklavž na Saksonskem polju. Ker je bil del Spodnje Savinjske doline, Sachsenwart, St. Peter im Sachsental in St. Nikolaus in Sachsenfeld skupna last enega posestnika Saksonca, plemiča, je skoraj gotovo, da je dal ta plemič tudi Žalcu nemško ime Sachsenfeld.

Povrnimo se zopet v Sachsenwart.

Zgodovinsko je znano, da je bil ta savinjski grad že leta 1270. v posesti češkega kralja Otokarja II., ki ga je dal prepisati na grofa in grofico Heunenburch (Heunburg).

Listina štajerskega dež. arhiva z dne 22. oktobra 1279., izdana v Judenburgu (Gornje Štajersko), kojo ima pisec tega članka v latinskem prevodu, pa pravi, da se odrečeta grof Ulrik (umrl 1308. l.) in soproga Neža pl. Heunenburch (umrla l. 1295.) napram grofu Rudolfu Habsburškemu svojim zahtevam po 6000 mark na babenberško in koroško dedščino, h kateri sta spadala tudi Sachsenwart in Sachsenfeld, Tyver (Tüffer — Laško) Vroudenegg (Freudeneck) in Klausenstein pri Zidanem mostu.

Grajščak Sachsenwarta Konrad pl. Aufenstein pa je imel v najemu tudi Sachsenfeld l. 1321. Leta 1331. je bil posestnik obeh krajev Ulrik pl. Walsee, in od leta 1363. pa do smrti zadnjega celjskega grofa Ulrika leta 1456. pa so bili posestniki Sachsenwarta in Žalca celjski grofje.

Tako piše tudi celjski prof. Orožen, da sta Fridrihova sina Ulrik I. in Herman I. dobila po očetu, celjskem grofu, v last Sachsenwart in Sachsenfeld za 200 gl najemine leta 1360., po smrti Friderika. Sploh pa je bil grad Sachsenwart večkrat razmejen in je vedno delil usodo s trgom Žalcem, kar dokazuje prof. Alfonz Dopsch v svoji znameniti knjigi »Landesfürstliche Urbare«.

Kakor Žalec je spadal sploh že v 13. stoletju grad Sachsenwart pod Laško, ki je vseboval 4 šefonate in dvoje sodišč v Laškem in v Žalcu. Pod žalsko sodstvo je spadal tudi Sachsenwart in 54 kmetij od Kasaz do Grajske vasi ob desnem bregu Savinje.

Oba kraja, Sachsenwart in Sachsenfeld pa se že imenujeta leta 1147.; kajti laškemu gospodu Bernhardu pl. Sponheimu je plačal lastnik obeh krajev za Sachsenwart 70 mark in za trg Žalec pa 20 mark v srebru.

Poleg Sachsenwarta pa so imeli celjski grofje v zastavi Slov. Bistrico, Vojnik, Žalec in Laško. Torej je v tej dobi delil usodo Žalca tudi Sachsenwart celo stoletje, to je od l. 1363. do 1456., kar dokazuje tudi listina z dne 13. junija 1453., iz koje je razvidno, da je moral celjski grof Friderik kot posestnik Sachsenwarta plačevati od tega gradu oziroma posestva desetino dominikancem v Novem kloštru.

Četudi imenuje Schimitz v svojem leksikonu Žalec »Schauzenmarkt«, se ne morem sprijazniti z mislijo, da bi bilo nastalo ime Sachsenfeld iz slovenske besede Žavec, kar etimološko nikakor ni utemeljeno.

Sachsenfeld je krstil lastnik Sachsenwarta, Žalec pa je dobil svoje ime od reke Savinje. Kraj ob Savinji — »Savji« — je dobil ime Savec in nato ime Žavec. Davorin Trstenjak pa je pretvoril Žavec v Žalec, ki ga pa naš narod ne pozna. Le-ta pozna le Žavec, kar je edino pravilni naziv za metropolo spodnje Savinjske doline.

Sachsenwart pa je bil razdejan ali še po celjskih grofih, ali pa okoli leta 1560. po Janu Vitovcu, vojskovodju vdove grofice Katarine, rojene Srbkinje Branković.

V Žavcu, dne 29. marca 1928.

Zdravilišče Rogaška Slatina

Cene zmerne.

Izven glavne sezone znatni popusti.

Radio.

Največje in najmodernejše urejeno zdravilišče v kraljevini SHS.

Svetovnoznani zdravilni **vrelci:**
‚TEMPEL‘ ‚STYRIA‘ ‚DONAT‘

Zdravljenje vseh bolezni, želodca in črevesa, mehurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter.

Sezona:
Od 1. maja do 30. septembra.

Glavna sezona:
Od 15. junija do 31. avgusta.

Svira vojaška godba. Največji komfort. -- Prometne zveze zelo ugodne. Na železnici izredni popusti. -- Razpošiljanje mineralne vode. - Zahtevajte prospekte! *Ravnateljstvo zdravilišča.*

Fran Roš:

Gospod pesnik.

Namenil sem se, da obiščem pesnika gospoda Tineta Kokošarja. Gotovo ga poznate. Odkar ni več uradnik pri nekem lesnem podjetju, je brez posla. Oziroma ni brez posla, kajti piše pesmi in drame. Je pred dvema letoma obhajal v novinah petdesetletnico svojega plodonosnega življenja. Je samec in sploh ugledna oseba.

Odkar nima stalnih dohodkov, stanuje skromno v vrtni dvorani restavracije »Pri zlati raci«. Je to ogromen prostor s tremi steklenimi stenami in torej pozimi neugoden. Kajti nima peči in bi niti ne koristila. Vendar je gospodu Kokošarju tja do začetka tople sezone brezplačno na razpolago.

Ob edini zidani steni obsežne dvorane so postavljene stare gledališke kulise, ki predstavljajo sive pečine in zelen gozd. Uganil sem, da je za njimi skrita postelja gospoda Kokošarja. K stenam potisnjene slone okrogle lesene mize s stoli, v kotu pa stoji starikav klavir.

Gospod Kokošar me je prav prijazno sprejel. Smehljal se mu je polni, dobrovoljni obraz, njegov silni glas je zvočno donel po dvorani. Razložil mi je, da je zdaj ob toplejših dneh v marcu bivanje tod prijetno. Pozimi pa je prihajal semkaj itak le na noč.

Ob eni izmed miz sta slonela in pisala dva dečka. Pojasnil mi je, da sta to dva gimnazijca, ki ju on privatno poučuje. Poleg honorarjev pri listih je to zdaj njegov edini dohodek, dokler zopet ne vstopi v primerno službo.

Sedel je k klavirju in tudi meni je ponudil stol. Udaril je v tipke in je s krepkim, širokim baritonom vzvrtinčil pesem:

»Črnooka ciganka Marija . . .«

Njegov gromoviti glas se je mogočno razlegal od stene v steno, da so ob njem povsem oslabeli zvoki razglašenega klavirja.

Ob koncu pesmi je zopet s cigaro v ustih stopil k dečkoma, ki sta sedela brez posla. Narekoval jima je račun:

»83458.98 × 0.4967 =«

Zopet je vdaril ob klavir in zapel z nekoliko ginjenim glasom:

»Oj, dekle, kaj s' tak žalostno . . .«

Nato zopet krepkeje:

»Dve let' in pol sva midva se ljubila . . .«

Opazil je, da sta dečka dovršila račun. Velel jima je, naj isti dve števili zdaj še delita. Iz žepov je potegnil kup papirjev, prepreženih z verzi in mi je pričel čitati svoje najnovejše pesmi. Ob vsaki je pripomnil, kje in kako se mu je rodila. Zlasti je bil zadovoljen z ono, ki začenja:

»Albina, oj, Albina,
natoči meni vina,
ki ti na ustnah rdi . . .«

Ko je pogledal na uro, je opazil, da je učni čas že skoro potekel. Pregledal je dečkoma račune, ki so bili vsi napačni. Z debelimi črtami je prekrižal številke in ju ostro oštel, da ne znata računati in naj doma še enkrat pišeta. Poslal ju je domov po denar, kajti mu že dva, tri mesece nista prinesla niti pare. On pa potrebuje denar takoj.

Dečka sta odšla s porogljivima obrazoma in jima je še zunaj strogo zabičal, da ju čaka. Ne bo ju več zastonj poučeval in naj jima starši dobe druzega neumneža, ki bi se ukvarjal s takima trdoglavcema za deset dinarjev od ure ali pa še celo zastonj.

Vrnil se je skoro nevoljen:

»Oh, kako trd, neizprosen je življenja boj! Kako se mora čuteč človek zatajevati, bedakom posojevati čas, glavo in roke, kakor pravi Jenko. In nazadnje je plačilo nehvaležnost. Tako tudi v slovenski literaturi. Pravijo, da umetnost hira. Kako ne bi hirala, ako hirajo umetniki telesno in duševno. Javnost pa je brezbrižna . . .«

Pritrdil sem mu. On pa je hodil po dvorani gor in dol in mi razlagal svoje nove literarne načrte. Zdaj snuje moderno dramo, ki se vrši v zraku in na dnu morja. Nič več na zemlji, ki je že prebanalna in literarno že preveč obdelana. Bolj nego zasluži. Tudi piše aktualno tragedijo v verzih, ki konča v Glavnjači oziroma v Dunavu . . .«

Čestital sem mu k imenitnim, originalnim idejam. Mojega navdušenja je bil odkrito vesel, potrkal mi je na ramo in obljubil, da me popelje na liter haložana v predmestno krčmo. Tam toči vino Albina, solnce njegovega srca. Treba je le, da vsaj eden izmed obeh paglovcev prinese denarja.

In zares se je vrnil večji deček s kuverto. Gospod Kokošar je izvlekel iz nje pet desetakov:

»Vsaj nekaj je. Naj bo zaenkrat!«

Pomežiknil mi je veselo in je dečka odslovil. Nato sva se napotila.

Zunaj je grelo marčevo solnce, topel veter je pometal po ulicah. Gospod Kokošar je odločno udarjal s palico ob tlak in pripovedoval o svojem bodočem delu. Izrazil je svoje zaničevanje do naše sodobne kritike, ki ni dorasla času in njegovim potrebam ter je zgolj osebna. On pa ima žilave živce in mu nihče ne more do živega. Za narod hoče delovati in se ne straši nobenih ovir. Še trdneje pa bo stal, ko vstopi v primerno službo.

Vodil me je v predmestno krčmo.

Solnce je sijalo v nizko gostilniško izbo. Natakarica Albina, krepko, črnolaso dekle, je pomivala kozarce. Razveselila se je. Gospod Kokošar jo je nežno pobožal po licu z debelo roko, ji pomežiknil ter tlesknil z jezikom. In je naročil liter haložana.

Albina je sedla k nam in sem natočil tri kozarce. Gospod Kokošar pa je svečano vstal in je mogočno zapel svojo pesem po lastni kompoziciji:

»Albina, oj, Albina,
natoči meni vina,
ki ti na ustnah rdi . . .«

Trčili smo. Njemu je v ognju žarel obili obraz. Albina pa je z razposajenim smehom stopila h gramofonu in je sprožila kričav valček. Planil je k njej in ji položil desnico okrog pasu. Gibčno sta se zavrtela na tesnem prostoru med mizami.

S stropa se je opotekla k tlom polživa muha. Med plesom je gospod Kokošar stopil nanjo s širokim podplatom in je zavriskal prav po fantovsko.

Dvignil sem kozarec in sem napil njima ter bodočnosti slovenske literature . . .

Nekaj pohištva

in gospodarskega orodja se poceni proda. Vprašati na Sp. Hudinji 45 pri g. Ani Kolar.

Proda se
enodružinska hiša
na Štajerskem v bližini železnice pri cerkvi, primerna za upokojenca. Pri hiši je velik vrt. Naslov v upravi.

Enodružinska hiša
s takoj prostim stanovanjem, enonadstropna, z vrtom, in napol dovršeno
poslopje
z opeko krito, z vrtom, primerno za malo tovarno ali stanovanje, oboje blizu kolodvora v Celju, ceno na prodaj. Naslov v upravi.

Naravna štajerska izvrstna vina,
vedno **črno** in **marčno pivo,**
pristne
krajnske klobase.
Veranda odprta.
Radio-zabava.
Gostilna **Schara.**

Največja zaloga in samoprodaja za naše ceste najpripravnejših

PUCH koles in koles znamke **„WAFFENRAD“**

Cene znatno znižane!

12 mesecev garancija. Cena od 1600 Din naprej. Vsa kolesa s torpedo-prostotekom in povratno stopalno zavoro. Največja zaloga delov koles in šivalnih strojev po najnižjih cenah. Popravila tujih izdelkov strokovnjaško, hitro, dobro in ceno.

A. NEGER, Celje, Gosposka ulica 32. Največja reparacijska delavnica.

Vsi stroji so za vezenje pripravni. POUK v vezenju ZASTONJ.

Velika narodna trgovina

26-9

KAROL VANIČ

Prešernova ulica št. 15

Zaloga sukna, modnega volnenega blaga. — Sezonske novosti po najnižji ceni.

Prepričajte se!

Vljudno opozarjam p. n. občinstvo na svojo mesarijo in prodajalno vsakovrstnih mesnih izdelkov po nizkih cenah. Prodajam sveže volovsko meso, prekajene šunke kg po 30 Din in raznovrstne sveže klobase.

30 Oddajam na drobno in na debelo! 36

Specijaliteta blaga zajamčena! Točim tudi več vrst domačih vin.

Vljudno se priporoča

JOSIP GORENJAK, mesar in klobasičar, CELJE, Kralja Petra cesta.

26 9

Švicarske ure, zlato, srebro, briljante, optika, očala

Največja delavnica

za vse v to stroko spadajoča dela.

Anton Lečnik

urar, juvelir, optik

CELJE, Glavni trg 4.

Gospodinje!

uporabljajte za čiščenje:

parketa, linoleja, pleskanih tal, pohištva, šip itd. samo

„KOMET“, tekoči vosek

ki je najizdatnejša, najcenejša in najboljša politura za tla. Čiščenje ž njim je brez truda. Zahtevajte ga v trgovinah ali direktno pri Drago ŽNIDARIČ,

9 Celje, Javno skladišče. 46

Izposodite si električni aparat!

Puch-motorji

novi modeli, ravnokar dospeli.

Dobijo se po zelo nizki ceni pri

Drago Gams,

3 **Celje, Gaberje 91.** 3

Klavirji in pianini

svetovnih inozemskih tvrdk po znižanih cenah vedno v zalogi. Uglaševanje in vsa popravila strokovnjaško.

M. Ropas, Celje

Pletilje

ki znajo dobro **dopletati** (aufstossen), **išče** proti dobri plači in takojšnjem nastopu »CORONA«, izdelovalnica nogavic, Zagreb, Ilica 65.

Premog iz vseh rudnikov in **najboljše vrste** dobavlja in dostavlja najcenejše

Franjo Jošt, Celje, Aleksandrova ul. 4

Stanovanje v Celju.

S 1. majem se odda stanovanje, obstoječe iz 5 sob, 2 kabinetov ter pritiklin, v najem. Poizve se pri hišniku v vili Regini, Lava 11.

Žagovino

ter mehke žagne odpadke za kurjavo po zelo znižani ceni dobavlja

B. SODIN

parna žaga in lesna industrija CELJE.

Največja izbira trpežnega novega pohištva iz trdega in mehkega lesa pri tvrdki

„MARMOR“

v Celju, Gosposka ulica št. 25.

Vulkanizacija.

Amerikanska delavnica za vulkaniziranje avto-gume se priporoča. **Maribor, Zrinjskega trg,** vila **Cvjeta,** podružnica

3 **CELJE, BREG 14. A. Cigoj.** 3

Oglašujte!

Prepozno še ni, vendar je skrajni čas, da si nabavite razno manufakturno blago za pomladansko sezono, ki je ravnokar sveže dospelo pri tvrdki

Fischer & drug

Celje, Kralja Petra c. 22

R. Salmič

Celje, Narodni dom

Ure, zlatnina, srebrnina, poročni prstani po najnižji tovarniški ceni.

Kristalija

izdelovalnica ogledal

Celje, Prešernova ulica 15

(nasproti Marijini cerkvi)

Izdelovanje brušenih in nebrušenih ogledal po tovarniških cenah. Predelava starih že obledelih ogledal. Sprejme vsako v stroko spadajoče delo kot stavbno in umetno steklarstvo. Lastna brusarna stekla. (Spiegelbeleganstalt)

Gramofoni in plošče

iz tovarne **Edison Bell-Penkala Ltd.** kakor tudi plošče **«His Master's Voice»** in **«Columbia«** katere vodi imenovana tovarna na zalogi, se dobijo proti gotovini in po zelo ugodnih obrokih pri

Goričar & Leskovšek, Celje

knjigarna in veletrgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi predmeti.

Novosti!

za damske obleke, plašče, kostume

najmodernejše barve

kupite v manufakturni in modni trgovini

Nizke cene! Miloš Pšeničnik, Celje. Solidna postrežba!

Zaloga moke Prvega mestnega mlina in **trgovina z mešanim blagom.**

Vsem cenj. strankam ter občinstvu v mestu in na deželi vljudno naznanjam,

da sem otvoril v Celju na Slomškovem trgu 1

(pri farni cerkvi)

trgovino z moko in mešanim blagom

Kupujem raznovrstne deželne pridelke po najvišji dnevni ceni.

Žitna menjalnica za prvovrstno moko.

Priporočam se c. občinstvu ter prosim za mnogobrojna naročila in naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem

Maks Gmeinski.

Celjska posojilnica d. d.

v Celju

Stanje hranilnih vlog nad Din 65,000.000·—.
Stanje glavnice in rezerv nad Din 8,000.000·—.

V lastni palači Narodni dom

Sprejema hranilne vloge. Izvršuje vse denarne, kreditne in posojilne posle. — Kupuje in prodaja devize in valute.

Podružnici: Maribor, Šoštanj

Popravila foto-aparatov, kukal, pisalnih strojev itd. po najnižji ceni v delavnici za ortopedijo in fino mehaniko **Joško Aman, Celje,** Gosposka ulica 26.

Franjo Dolžan, Celje

Za kresijo št. 4

Kleparstvo in naprava strelovodov. Pokrivanje streh in zvonikov.

Vodovodne inštalacije, naprava moderno-higijeničnih kopalnih sob, klosetov in zdravstv. naprav.

Vsa v to stroko spadajoča popravila se izvršujejo točno in solidno ter po konkurenčni ceni. — Proračuni brezplačno. — Za vsa nova dela se prevzame jamstvo.

Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju

Cankarjeva ul. št. 11

priporoča svoja **izvrstna namizna ter odbrana sortimentna VINA** vseh vrst v sodih in steklenicah po zmernih cenah. Vzorci na razpolago!

Ali se hočete svojega **revmatizma, protina** znebiti?

Bodeče bolečine in trganje v udih in sklepih, otekli udi, pohabljene roke in noge, pikanje, bodenje, trganje v raznih delih telesa, da, celo oslabelost oči so večkrat posledice revmatičnih in protinskih bolezni, ki jih je treba odstraniti, ker drugače bolezen vedno bolj napreduje.

Nudim Vam

zdravilno učinkujočo pitno kuro, ki razredči kislino v urinu ter pospešuje presnavljanje v telesu in izločevanje, torej ni nikako tako zvano univerzalno ali tajno zdravilo, ampak proizvod, ki ga dobra mati narava nudi v blagor betežnemu človeštvu.

Dajem vsakemu brezplačno poskušnjo!

Pišite mi takoj in dobili boste po mojih v vseh deželah urejenih depojih popolnoma brezplačno in franko poskus s poučnim pismom. Sami se potem lahko prepričate o neškodljivosti tega sredstva in o njegovi hitri učinkovitosti.

August Märzke, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalerstrasse Nr. 5. Abt. II.

Velikonočne, voščilne

in francoske umetniške razglednice

so prispele v velikanski izbiri. Cene brez konkurence.

KNJIGARNA in VELETRGOVINA PAPIRJA

Goričar & Leskovšek,

Celje

Priporočamo za nakup:

kreppapir, svileni, barvani in ovojni papir, perje za rože itd.

Modna trgovina

F. KUDER NASLED. **DRAGO CERLINI** CELJE GLAVNI TRG 14

priporoča svojo veliko zalogo nogavic, rokavic, žepnih robcev, moških in damskih srajc, kombinež, predpasnikov, bluz, moških in ženskih pletenih jopic, otroške oblekce, kapice, krstne opreme in tako dalje

vse po izredno znižanih cenah

SVILENE RUTE
KRAVATE

v vseh oblikah, najmodernejši vzorci lastnega izdelka

P. n. občinstvu na znanje!

Specijalno izdelovanje vseh vrst finega mehkega in škrobljenega moškega perila po meri in dunajskem kroju priporoča c. občinstvu

konfekcija moškega perila

R. Z. Pajk

Celje, Dolgo polje 9 a
(vila Winter) 52—35s

Delaj, nabiraj in hrani, varčevati se ne brani!

Popolnoma varno naložite denarne prihranke pri stavbeni in kreditni zadrugi z omej. zavezo v Gaberju pri Celju

Varčuj v mladosti, da stradal ne boš v starosti!

LASTNI DOM

Obrestuje hranilne vloge po 6½%

Večje stalne vloge po dogovoru najugodneje. Jamstvo za vloge nad 2,000.000 Din.

Marljivost, treznost in varčnost so predpogoj nravnosti!

Pri naložbi zneska do 50 Din se dobi nabiralnik na dom.

Pisarna v Celju, Prešernova ulica 6.

Iz malega raste veliko!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Delniška glavnica Din 50,000.000·—

Rezervni zaklad okoli Din 10,000.000·—

Centrala: Ljubljana, Dunajska c.

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, Novi Sad, Novo mesto, Prevalje, Ptuj, — — Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Trst. — —

Brzojavni naslov: Banka Ljubljana

Telefon št. 261, 413, 502, 503 in 504

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Tiska in izdaja *Zvezna tiskarna.* — Odgovoren za izdajatelja, tiskarno in redakcijo *Milan Četina v Celju.*